

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

O'ZBEKISTON – 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI

**V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

AVGUST, 2025-YIL

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

O‘ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM ISTIQBOLLARI

**V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2025-yil, avgust

TOSHKENT-2025

ISBN 978-9910-09-280-0

O'ZBEKISTON – 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM ISTIQBOLLARI. V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2025. – 96 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2025-yil, 11-avgust

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur nashrda "O'zbekiston — 2030: innovatsiya, fan va ta'lim istiqbollari" nomli V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi doirasida taqdim etilgan ilmiy maqolalar to'plami jamlangan. Unda O'zbekistonning turli oliy ta'lim va ilmiy-tadqiqot muassasalari, tarmoq tashkilotlari, mustaqil tadqiqotchilar tomonidan taqdim etilgan ijtimoiy-gumanitar, iqtisodiyot, huquq, biologiya, tibbiyot va boshqa sohalarga oid maqolalar kiritilgan. Maqolalarda ilm-fanning zamonaviy yo'nalishlari, innovatsion texnologiyalar, ta'lim islohotlari hamda barqaror taraqqiyotga oid masalalar muhokama qilingan. To'plam akademik izlanishlar, amaliy tajribalar va ilmiy xulosalarni birlashtirgan holda, fanlararo integratsiyani chuqurlashtirish va ilmiy hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsiya, fan va ta'lim, O'zbekiston 2030, barqaror rivojlanish, ilmiy izlanishlar, fanlararo integratsiya, ilmiy hamkorlik, texnologik taraqqiyot, zamonaviy ta'lim.

ISBN 978-9910-09-280-0

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2025-yil

© Mualliflar jamoasi, 2025-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

<i>Туляганов Фатхулло, Арифджанов Алишер</i> АНАЛИЗ ОСНОВНЫХ ПРИНЦИПОВ СОВРЕМЕННОГО МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА	5-10
<i>Мамарасулов Хасан, Арифжанов Алишер, Туляганов Фатхулло</i> ОРГАНИЗАЦИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЕДИНСТВА ИЗМЕРЕНИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	11-18
<i>Agzamov Mirxosil, Nosirov Xasanbek, Xikmatullayev Rustam, Abdusalomov Zafar, Ismoilov Muxammadismoil</i> PAHTA HOM-ASHYOSINI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA QO'LLANILADIGAN TEXNOLOGIK MASHINALARNING TAHLILI	19-23
<i>Muhitdinova Umida, Turdibayeva Dildora, Xalilov Oybek, Muminxodjayev Sunnatilla</i> SIRT G'ADIR-BUDURLIGI NAMUNALARI: TURLARI, QO'LLANILISHI HAMDA ASOSIY PARAMETRLARI	24-29
<i>Muminxodjayev Sunnatilla, Hakimova Nargiza, Rakhimova Sevara, Muhitdinova Umida</i> KO'CHMA LABORATORIYA YARATISH: AHAMIYATI, TUZILISHI VA ISTIQBOLLARI	30-32

TARIX FANLARI

<i>Raimjonov Ziyoxiddin</i> AVESTO QADRIYATLARINING BUGUNGI KUNDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	33-35
<i>Mamajanov Azizbek</i> ANDIJON DENGIZI YOXUD ANDIJON SUV OMBORI TARIXI	36-39
<i>Baxranov Sherzod</i> SOVET ITTFOQI DAVRIDA BOSHOQLI EKNLARNI TADQIQ ETISH TARIXIDAN.....	40-43
<i>Meliboyeva Munisabonu</i> MILODDAN AVVALGI II-I ASRLARDA IPAK YO'LI BO'YLAB ELITA QABR INSHOOTLARIDA ME'MORIY VA MADANIY SINTEZ	44-47

IQTISODIYOT FANLARI

<i>Hakimova Yulduz</i> TO'G'RIDAN – TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA INVESTITSION MUHIT JOZIBADORLIGIDA USTUVORLIKKA EGA MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA MAMLAKATIMIZDA BU YO'NALISHLARDA OLIB BORILAYOTGAN ISHLAR	48-53
---	-------

FALSAFA FANLARI

<i>Abdulhayev Azizbek</i> HARBIY XIZMATCHILARNING AXLOQIY ONGINI SHAKLLANTIRISHDA MILLIY G'OYANING RO'LI	54-58
<i>Xo'jayev Davron</i> O'RTA ASRLAR SHARQ RENESSANSIDA GUMANIZIM FALSAFASINING NAMOYON BO'LISH XUSUSIYATLARI	59-63

FILOLOGIYA FANLARI

<i>Sadullayeva Muxlisa</i> ADABIYOTDA BADIY KONFLIKT SHAKLLARI.....	64-68
--	-------

<i>Yusufova Farangiz</i> HALIMA XUDOYBERDIYEVA IJODIDA RUHIY EVRILISH.....	69-72
Мамарасулов Умиджон ПРОБЛЕМЫ СОХРАНЕНИЯ ОРИГИНАЛА ПРИ ПЕРЕВОДЕ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНО-ВЫРАЗИТЕЛЬНЫХ СРЕДСТВ НА ПРИМЕРЕ РОМАНА Э.М. РЕМАРКА «НА ОБРАТНОМ ПУТИ»	73-81
<i>Мамарасулов Умиджон</i> ТИПОЛОГИЯ ПЕРЕВОДЧЕСКИХ ТРАНСФОРМАЦИЙ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕННОСТЬ НА ПРИМЕРЕ РОМАНА Э.М. РЕМАРКА «НА ОБРАТНОМ ПУТИ»	82-89
PEDAGOGIKA FANLARI	
<i>Jo'rayeva Madinaxon</i> O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ILM-FANNI 2030-YILGACHA RIVOJLANTIRISH BO'YICHA AMALGA OSHIRILAYOTGAN CHORA-TADBIRLAR	90-91
ARXITEKTURA FANLARI	
<i>Mustafayeva Madina</i> ZAMONAVIY ARXITEKTURADAGI ERGONOMIK DIZAYNNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	92-95

IQTISODIYOT FANLARI

TO'G'RIDAN – TO'G'RI XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISHDA INVESTITSION MUHIT JOZIBADORLIGIDA USTUVORLIKKA EGA MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA MAMLAKATIMIZDA BU YO'NALISHLARDA OLIB BORILAYOTGAN ISHLAR

Hakimova Yulduz Xolboy qizi

Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) sohasi mutaxassisi

Email: yhakimova870@gmail.com

Tel: +998992013223

Surxondaryo viloyati, Boysun tumani, O'zbekiston

Anotatsiya. Ushbu maqolada to'g'ridan- to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda va bu investitsiyalarni kiritganlik darajasi bo'yicha dastlabki o'rinlarda turuvchi AQSH, Lyuksemburg va Kanada mamlakatlarining ustuvorlik jihatlari o'rganilgan va umumiy hudlarimiy iqtisodiyotiga qo'llash mumkin bo'lgan xulosalar olingan. Shuningdek, hukumatimiz tomonidan chiqarilgan va iqtisodiyotga joriy etilayotgan ijobiy o'zgarishlar tasnifi keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: milliy xavfsizlikni himoya qilish, PF-97 haqida, investitsiyalar nazorati, Qo'shma Shtatlar ustunligi, infratuzulma, biotexnologiyalar, soliq imtiyozlari, iqtisodiy erkinlik, institutlar, qonun ustuvorligi, malakali ish kuchi, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish.

DIRECTLY - THE EXPERIENCE OF COUNTRIES THAT HAVE PRIORITY IN THE ATTRACTIVENESS OF THE INVESTMENT ENVIRONMENT IN ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS AND THE WORK BEING CARRIED OUT IN THESE DIRECTIONS IN OUR COUNTRY

Hakimova Yulduz

Specialist in Economics (by sectors and industries)

Annotation. This article examines the priorities of the United States, Luxembourg, and Canada, which are among the leading countries in attracting foreign direct investment and the level of these investments, and draws conclusions that can be applied to the economy of the country as a whole. It also presents a classification of the positive changes that our government has issued and is implementing in the economy.

Key words: protecting national security, about PF-97, investment control, US dominance, infrastructure, biotechnology, tax breaks, economic freedom, institutions, rule of law, skilled labor, agricultural production.

Geosiyosiy raqobat kuchayib borar ekan, investitsion nazorat hukumatlar iqtisodiy farovonlikni oshirish va milliy xavfsizlikni himoya qilish uchun eksport nazorati, tariflar, sanoatni rag'batlantirish va savdo bilan bog'liq boshqa choralar bilan bir qatorda muhim vosita sifatida paydo bo'ldi. Investitsion cheklovlar orqali hukumatlar xorijiy kompaniyalarning nozik sanoat yoki infratuzilma ustidan nazoratni qo'lga kiritishiga yo'l qo'ymasliklari, muhim resurslarga kirishni himoya qilishlari va ayrim sektorlarda strategik ustunlikni saqlab qolishlari mumkin. Aksincha, ular transmilliy korporatsiyalar va investitsiya institutlarini o'z iqtisodiyotlariga mablag' kiritish uchun rag'batlantirish uchun investitsiya qoidalarini yumshatishlari mumkin.

Qayerga sarmoya kiritish va moliyalashtirishni tanlash biznes rahbarlarining eng asosiy qarorlaridan biridir. Biroq, so'nggi geosiyosiy o'zgarishlar tahlilni murakkablashtirmoqda. Butun dunyo bo'ylab hukumatlar o'z hududlari va tarmoqlariga investitsiya oqimlarini tobora ko'proq tartibga solmoqda. Mamlakatlar uzoq vaqtdan beri o'zlarining iqtisodiy va milliy xavfsizlik manfaatlarini ta'minlash uchun kiruvchi to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar (TDI) bo'yicha cheklovlarni qo'llagan bo'lsa-da, investitsion qonunlardan foydalanish sezilarli darajada oshdi va hukumatlar endi chet el investitsiyalarini ham tartibga solishni boshladilar. Joriy yilning boshida Qo'shma Shtatlar AQSh fuqarolari boshqa mamlakatlarga qanday sarmoya kiritishi mumkinligi ustidan nazoratni amalga oshirdi va Yevropa Ittifoqi ham shunga o'xshash qoidalarni ishlab chiqish rejalarini e'lon qildi [6].

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mamlakatimizga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etishni rag'batlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni qabul qilindi. To'g'ridan-to'g'ri xususiy chet el investitsiyalarini jalb etgan holda tashkil etilgan va qonunchilikda tasdiqlanadigan ro'yxat bo'yicha mahsulot ishlab chiqarishga ixtisoslashgan yuridik shaxslar uchun Soliq kodeksida belgilangan soliq imtiyozlari Toshkent viloyatining 4-5-toifasidagi tumanlarida ro'yxatdan o'tgan va shu hududlarda faoliyat yuritadigan tadbirkorlik subyektlariga ham tatbiq etiladigan bo'ldi. Amalda, mazkur imtiyozlar Toshkent shahri va Toshkent viloyatida ro'yxatdan o'tgan yuridik shaxslar uchun tatbiq etilmas edi [1].

Investitsiyalar nazorati mamlakatdan mamlakatga sezilarli darajada farq qiladi, lekin odatda yarimo'tkazgichlar, kvant va sun'iy intellekt texnologiyalari, energiya texnologiyalari, biotexnologiyalar, mudofaa va ikki tomonlama maqsadlarda foydalaniladigan narsalar kabi milliy yoki iqtisodiy xavfsizlikka ta'sir ko'rsatadigan tarmoqlarga e'tibor qaratiladi. Shuningdek, ular ko'pincha muhim infratuzilmaga, ommaviy shaxsiy ma'lumotlarga va nozik davlat muassasalari yaqinida joylashgan ko'chmas mulkka investitsiyalarni cheklaydi [5].

Xalqaro tashkilotlarning tadqiqotlari va tekshiruvlari asosida so'ngi yillarda AQSH, Lyuksemburg va Kanada to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda dastlabki o'rinlarni egallab kelmoqda. Ularning investitsion jozibadorlikda ustuvorliklarini ko'rib chiqish orqali tajribalarini umumlashtirish muhimdir [8].

Qo'shma Shtatlar har doim xorijiy investorlarga barqaror va mehmondo'st bozorni taqdim etgan. Biznes qilish joyi sifatida Qo'shma Shtatlar bashorat qilinadigan va shaffof huquqiy tizimni, past soliqlarni, ajoyib infratuzilmani va dunyodagi eng daromadli iste'mol bozoriga kirishni taklif qiladi.

To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar AQSh iqtisodiyotiga ko'p jihatdan ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Masalan, to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar: yangi ish o'rinlarini yaratadi: xorijiy kompaniyalarning AQShdagi filiallarida (ko'pchilikka tegishli) taxminan 5,3 million amerikalik ishchi ishlaydi, bu xususiy sanoatdagi bandlikning 4,6 foizini tashkil qiladi.

Investitsiyalar turli shakllarda bo'lishi mumkin, jumladan, jismoniy kapitalni sotib olish, masalan, mashinalar, uskunalar, yangi apparat va dasturiy ta'minot va binolar. Iqtisodchilar sarmoyani iqtisodiy o'sishning asosiy omili sifatida ko'rishadi, chunki u korxonalar va jismoniy shaxslarga ishlab chiqarish salohiyatini oshirish va kelajakda daromad olish imkonini beradi.

Qo'shma Shtatlar kuchli iqtisodiy infratuzilmasi va dinamik biznes muhiti tufayli to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar uchun jozibador maqsad bo'lib kelgan. O'nlab yillar davomida

AQSh o'zining ulkan bozor hajmi, texnologik innovatsiyalari va siyosiy barqarorligi tufayli doimiy ravishda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni (TDI) jalb qildi [5].

1-jadval

2025 yil uchun eng yaxshi past riskli investitsiyalar[9]

Depozit sertifikatlari (CD) ...

G'aznachilik. ...

MASLAHATLAR. ...

AAA obligatsiyalari. ...

Obligatsiya fondlari. ...

Munitsipal obligatsiyalar. ...

Annuitetlar. ...

Naqd pul qiymati hayot sug'urtasi. *Naqd pulli hayot sug'urtasi hayotni sug'urtalashni himoya qilishni jamg'arma komponentining foydasi bilan birlashtiradi.*

AQSHda xorijiy investitsiyalar qanday afzalliklarga ega?

- ✚ Kengaytirilgan iqtisodiy o'sish. ...
- ✚ Texnologiyalar transferi va innovatsiyalar. ...
- ✚ Ish bilan ta'minlash. ...
- ✚ Infratuzilmani rivojlantirish. ...
- ✚ Eksportni rag'batlantirish. ...
- ✚ Sanoat bazasini diversifikatsiya qilish. ...
- ✚ Kapital va moliyalashtirishga kirish. ...
- ✚ Rag'batlantirilgan raqobat.

Mamlakatning to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni jalb qilish qobiliyatiga bir qancha muhim omillar ta'sir ko'rsatadi va ular orasida *iqtisodiy erkinlik, institutlar va qonun ustuvorligi* muhim belgilovchilar sifatida ajralib turadi.

2-jadval

2023-yil holatiga ko'ra AQSH mamlakatiga eng ko'p investitsiya ulushi mavjud mamlakatlar [7]

Mamlakatlar	AQSHga kiritilgan to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni ulushi (2023)	TTXI larning AQSH dollaridagi qiymati (million)
Yevropa Ittifoqi	44,9%	139,6
Yaponiya	12,8%	39,8
Boshqa paydo bo'layotgan mamlakatlar	12,8%	39,8
Kanada	12,5%	38,9

Ljuksemburg biznes yuritish uchun juda jozibador soliq punkti hisoblanadi: past samarali korporativ soliq stavkalari 17 foiz (yilligi solliqqa tortiladigan butun dunyo bo'yicha daromadi 175 000 yevrodan kam bo'lgan yuridik shaxslar uchun 15 foizlik tuzatilgan stavka bilan); Yevropadagi eng past QQS (qo'shilgan qiymat solig'i) stavkasi(17 foiz); va turli soliq

imtiyozlari va , jumladan, investitsiya soliq imtiyozlari, yangi biznes soliq imtiyozlari, filmlar ishlab chiqarish uchun subsidiyalari, venchur kapital qo'yilmalar sertifikatlari, kichik biznesni rag'batlantirish, mintaqaviy va milliy rag'batlantirish, tadqiqot va ishlanmalarni rag'batlantirish va ekologik rag'batlantirish. Investitsion imtiyozlar Yevropa Ittifoqining davlat yordami bo'yicha qoidalarini chegaralari doirasida taqdim etiladi.

AQSh va xorijiy firmalar hukumat/hokimiyat tomonidan moliyalashtiriladigan va subsidiyalangan tadqiqot va ishlanma dasturlarida ishtirok etishlari mumkin. Hukumat elektr energiyasi tariflarida chegirmalar, soliq imtiyozlari, shuningdek, energiya samaradorligi va uglerod chiqindilarini kamaytirishga sarmoya kiritadigan kompaniyalar uchun subsidiyalari taklif qiladi. Ushbu investitsiyalar davlat yordamini olish uchun tashqi auditdan o'tkazilishi kerak. Hukumat, shuningdek, elektr transport vositalari uchun zaryadlash stansiyalarini ishga tushirish orqali kam uglerodli transportni rag'batlantiradi. Energiya samaradorligi bo'yicha chora-tadbirlar energiya talab qiladigan kompaniyalar tomonidan mashhur bo'lib, ular o'zlarining elektr energiyasi va gaz tariflari bo'yicha yillar davomida millionlab dollarlik imtiyozlardan foydalanganlar. Dekarbonatizatsiya bo'yicha yordam choralari yaqinda qo'llanilgan vosita bo'lib, uning ta'siri kelgusi yillarda ko'rinadi.

Lyuksemburg 2014 yilda Le Freeport nomli erkin savdo zonasini ochdi, u Lyuksemburg aeroportida yuk logistika markazini qurdi va unga integratsiya qilindi. Jeneva va Singapur kabi yetakchi savdo hududlaridagi boshqa muvaffaqiyatli bojxona omborlaridan so'ng modelashtirilgan ushbu zona yuqori qiymatli tovarlarni (san'at, avtomobillar, vinolar) xavfsiz joyda saqlash va tashish imkonini beradi, bunda fiskal majburiyatlardan xoli [Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) yoki tovar to'lashdan oldin to'lanadigan import bojlari]. *Soliqqa tortish faqat mahsulotlar iste'mol qilinadigan mamlakatga import sifatida hududni tark etganda sodir bo'ladi (yoki Le Freeportda bir shisha sharob ochilgan bo'lsa, u ham soliqqa tortiladi)* [10].

Kanada to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni faol ravishda rag'batlantiradi va qulay muhitni saqlaydi. *Investorlarni Kanadaning Qo'shma Shtatlarga yaqinligi, yuqori malakali ishchi kuchi, kuchli huquqiy himoyasi va mo'l-ko'l tabiiy resurslari jalb qiladi.* Tashkil etilgandan so'ng, xorijiy investitsiyalar mahalliy investitsiyalar bilan tenglashtiriladi. 2022 yil holatiga ko'ra, Qo'shma Shtatlar Kanadada 438 milliard dollar to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar zaxirasiga ega edi. Kanadadagi AQShning to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalari jami investitsiyalarining 46 foizini tashkil qiladi. Kanadaning Qo'shma Shtatlardagi to'g'ridan-to'g'ri investitsiya zaxiralari 683 milliard dollarni tashkil etdi.

USMCA avvalgi NAFTA investitsiyalarni himoya qilish qoidalarini va investor-davlat nizolarini hal qilish qoidalarini modernizatsiya qildi. USMCA ishtirokchilari boshqa Tomonlarning investorlari va investitsiyalariga eng yuqori xalqaro standartlarga muvofiq va AQSh qonunchiligi va amaliyotiga muvofiq munosabatda bo'lishga rozi bo'ladilar, shu bilan birga har bir Tomonning suverenitetini himoya qiladi va ichki investitsiyalarni rag'batlantiradi.

Invest in Canada (IIC) Kanadaning investitsiyalarni jalb qilish va rag'batlantirish agentligidir. U Kanadada biznes yuritish bo'yicha ma'lumot va maslahatlar beradi, muayyan tarmoqlar bo'yicha strategik bozor ma'lumotlarini taqdim etadi va viloyat, hududiy va shahar investitsiyalarini rag'batlantirish agentliklari bilan tanishtirishni tashkil qiladi. Shunga qaramay, viloyatlar va hududlar bo'ylab savdo uchun tarifsiz to'siqlar Kanada biznes

sektorining unumdorligi va raqobatbardoshligini to'xtatgan tarkibiy muammolarga yordam beradi.

Kanada hukumati 2024-yil 1-martda ikkita yangi siyosatni chiqardi, ular milliy xavfsizlik va madaniy investitsiyalarni ko'rib chiqish uchun interaktiv raqamli media-biznesga xorijiy investitsiyalar bo'yicha ICA tekshiruvini kuchaytirdi. 2022-yil oktabr oyida Kanada hukumati xorijiy davlat korxonalari va xorijiy hukumatlar bilan yaqin aloqada bo'lgan xususiy investorlar tomonidan Kanadaning muhim minerallar sektoriga va muhim minerallarni yetkazib berish zanjirlariga investitsiyalarni sezilarli darajada cheklovchi yangi ICA siyosatini chiqardi. 2022 yil dekabr oyida Kanada hukumati ICAni modernizatsiya qilish bo'yicha qonunchilikni kiritdi, u 2024 yil mart oyidan boshlab Kanada Jamoatlar palatasi tomonidan ma'qullangan va Senat tomonidan ko'rib chiqishning yakuniy bosqichida. Taklif etilayotgan tuzatishlar qatoriga investitsiyadan oldin joriy etish bo'yicha belgilangan sektorlar uchun yangi talablar, milliy xavfsizlikni tekshirishni uzaytirish bo'yicha vazirlik vakolatlari, rioya etmaslik uchun jazo choralari kuchaytirish, xalqaro hamkasblar bilan ma'lumot almashishni yaxshilash va sud nazorati jarayonida axborotni himoya qilishning yangi qoidalari kiradi [11].

Yuqoridagi davlatlar tajribasidan investitsiya kirituvchi mamlakatlarni jalb qiluvchi umumiy ustunliklar haqida mulohaza yuritish mumkin. To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar turli yo'llar bilan, jumladan, xorijiy davlatlarda sho'ba yoki sho'ba korxona ochish, mavjud xorijiy kompaniyaning nazorat paketini qo'lga kiritish yoki chet el kompaniyalari bilan qo'shilish yoki qo'shma korxona tashkil etish yo'li bilan amalga oshirilishi mumkin.

Rivojlanayotgan mamlakatlarga to'g'ridan- to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimining omillari quyidagilar:

- ✓ Bozor hajmi;
- ✓ Savdo ochiqligi;
- ✓ Omillar xarajatlari;
- ✓ Makroiqtisodiy barqarorlik.

To'g'ridan- to'g'ri xorijiy investitsiyalar usullari sifatida ikki xil shaklni, ya'ni *Greenfield yoki qo'shilish va sotib olish*ni keltirishimiz mumkin. Qo'shilish va sotib olish mavjud aktivlarga egalik huquqini chet eldagi egasidan o'tkazishni anglatadi. Birlashishda ikkita kompaniya birlashtirilib, bitta kompaniya tashkil qilinadi, sotib olishda esa bir kompaniya boshqasiga o'tadi.

Rivojlanayotgan mamlakatlarga xorijiy investitsiyalarni rag'batlantirish uchun *milliy innovatsion tizimlarni mustahkamlash va texnologiyalarning tarqalishini rag'batlantirishga qaratilgan siyosatlar markaziy o'rinni egallaydi*, chunki ular *aktivlarni yaratish qobiliyatini ta'minlaydi*. To'g'rida- to'g'ri investitsiyalar iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shishi mumkinligini tan olgan holda, barcha hukumatlar uni jalb qilishni xohlaydi.

Shuni aytishimiz kerakki, mamlakatimizda ham bu tajribalarda yuqori darajada foydalanilmoqda. Xususan, to'g'ridan-to'g'ri xususiy chet el investitsiyalarini jalb etgan holda tashkil etilgan yuridik shaxslarga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori bilan belgilanadigan muddatga kiritilgan to'g'ridan-to'g'ri xususiy chet el investitsiyalari hajmiga qarab, yer solig'i, mol-mulk solig'i va suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to'lashdan ozod etish tarzidagi soliq imtiyozlari berilgan [2].

2025 yil 30 iyunda prezidentimizning PF-97 farmon bilan to'g'ridan-to'g'ri xususiy xorijiy investitsiyalar uchun beriladigan imtiyozlar joriy etiladigan iqtisodiyot tarmoqlar ro'yxati qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish faoliyati bilan kengaytirildi [3]. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2005-yil 11-apreldagi "To'g'ridan – to'g'ri xususiy xorijiy investitsiyalarni jalb etishni rag'batlantirish borasidagi qo'shimcha chora- tadbirlar to'g'risida"gi PF-3594-son Farmoniga asosan faqat 22 ta faoliyat turlari uchun soliq imtiyozlari nazarda tutilgan bo'lib, *qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtirish* iqtisodiy tarmoqlar ro'yxatiga kiritilmagan edi [4].

Adabiyotlar/Литература/References:

1. <https://gov.uz/oz/soliq/news/view/65033>
2. <https://lex.uz/docs/-4674902#-4689102>
3. <https://lex.uz/uz/docs/-7594188>
4. <https://lex.uz/ru/docs/-555778>
5. "American First Investment Policy," The White House, February 21, 2025
6. "Commission calls on Member States to review outbound investments and assess risks to economic security," European Commission press release, January 14, 2025.
7. <https://www.visualcapitalist.com>> who-invests-in-the-u-s...
8. <https://www.oecd.org> – OECD tadqiqoti.
9. <https://www.investopedia.com/ask/answers/021615/what-safest-investment.asp>
10. [https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/luxembourg#:~:text=Luxembourg%20is%20considered%20to%20be,17%20percent\)%3B%20and%20a](https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/luxembourg#:~:text=Luxembourg%20is%20considered%20to%20be,17%20percent)%3B%20and%20a)
11. <https://www.state.gov/reports/2024-investment-climate-statements/luxembourg#:~:text=Luxembourg%20offers%20a%20public%20policy,relationship%20between%20the%20two%20countries>.

O‘ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM ISTIQBOLLARI

V RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2025-yil, 11-avgust

Mas’ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

O‘ZBEKISTON — 2030: INNOVATSIYA, FAN VA TA’LIM
ISTIQBOLLARI. V Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi
materiallari. – Toshkent: Scienceproblems team, 2025. – 96 bet.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: Scienceproblems Team

Konferensiya o‘tkazilgan sana: 2025-yil, 11-avgust

ISBN 978-9910-09-280-0

Barcha huqular himoyalangan.
© Scienceproblems team, 2025-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2025-yil.